

Opracowanie nt. „Przygotowania obronne państwa polskiego w kontekście powinności konstytucyjnych oraz zobowiązań sojuszniczych” [w:] T. Kośmider (red. nauk), „Polityczno-wojskowe implikacje członkostwa Polski w NATO”, Wyd. AON – Sygn. 6213/14, Warszawa 2014, s. 243-270.

RZYGOTOWANIA OBRONNE PAŃSTWA POLSKIEGO W KONTEKŚCIE POWINNOŚCI KONSTYTUCYJNYCH ORAZ ZOBOWIĄZAŃ SOJUSZNICZYCH

Słowa kluczowe:

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (ang. North Atlantic Treaty Organization), NATO; system bezpieczeństwa narodowego, system obronny państwa, przygotowania obronne państwa, planowanie obronne, zadanie obronne

Streszczenie:

Polska, działając w złożonym środowisku bezpieczeństwa międzynarodowego, musi pamiętać o budowaniu własnego bezpieczeństwa narodowego. Dla suwerennego i demokratycznego państwa oraz aktywnego podmiotu wielu organizacji międzynarodowych (ONZ, OBWE, NATO, UE), priorytetowym celem jest zapewnienie trwałego bezpieczeństwa narodowego.

W oparciu o wydarzenia z przełomu XX i XXI wieku oraz o toczące się obecnie konflikty zbrojne, teza, że znacznie skuteczniej radzimy sobie w sytuacjach, do których jesteśmy przygotowani, niż w tych, które nas zaskakują wydaje się prawdziwa. Należy mieć świadomość, że zagrożenia i wyzwania XXI wieku są różne od tych, w których wyrosliśmy w czasach zimnej wojny.

Uzyskanie przez Polskę w 1999 roku członkostwa w Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego było jednym z najważniejszych wydarzeń w historii III Rzeczypospolitej. Proces integracji ze strukturami polityczno – militarnymi NATO jest długotrwały i wymaga stałego zaangażowania wszystkich struktur oraz instytucji państwa. Udział w kolektywnym tworzeniu siły obronnej państw - członków Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oznacza, zgodnie z art. 3 Traktatu, utrzymywanie i rozwijanie przez państwa członkowskie indywidualnej i zbiorowej zdolności do odparcia zbrojnej napaści. Zobowiązuje to między innymi Polskę do prowadzenia przygotowań obronnych w wymiarze narodowym. Wymaga to przygotowania warunków formalno - prawnych i organizacyjnych do funkcjonowania kraju w sytuacji podwyższenia gotowości obronnej państwa, niezbędnych do wykonywania zadań w ramach obrony narodowej realizowanej na jego terytorium, a także na obszarze innych państw - będących członkami Sojuszu.

Niniejsze opracowanie stanowi próbę przedstawienia problematyki przygotowań obronnych w Polsce, w aspekcie konieczności utrzymywania i rozwijania przez państwa członkowskie NATO indywidualnej i zbiorowej zdolności do odparcia zbrojnej napaści.

Wprowadzenie

Polska, działając w złożonym środowisku bezpieczeństwa międzynarodowego, musi pamiętać o budowaniu własnego bezpieczeństwa narodowego. Dla suwerennego i demokratycznego państwa oraz aktywnego podmiotu wielu organizacji międzynarodowych (ONZ, OBWE,

NATO, UE), priorytetowym celem jest zapewnienie trwałego bezpieczeństwa narodowego. Jest to szczególnie ważne z uwagi na geostrategiczne znaczenie Polski dla bezpieczeństwa międzynarodowego oraz bolesne doświadczenia historyczne. Należy podkreślić, że „dla narodu polskiego, który w okresie minionych czterech wieków doznał bezmiaru tragedii wojen, powstań, niewoli i okupacji, zapewnienie trwałego bezpieczeństwa narodowego jest nie tylko warunkiem przetrwania, ale także dziejową szansą dla nadrobienia opóźnienia gospodarczego i kulturalnego w stosunku do poziomu cywilizacyjnego wspólnoty Unii Europejskiej”.

W oparciu o wydarzenia z przełomu XX i XXI wieku oraz o toczące się obecnie konflikty zbrojne, prawdziwa jest teza, że znacznie skuteczniej radzimy sobie w sytuacjach, do których jesteśmy przygotowani, niż w tych, które nas zaskakują. Należy mieć świadomość, że „zagrożenia i wyzwania XXI wieku są różne od tych, w których wyrosliśmy w czasach zimnej wojny. Wówczas polityka była zamrożona, a sfera obronności statyczna. Zagrożeniom obronności można było stawić czoła w sposób obronny. Dzisiejszy świat już tak nie działa. Działalność polityczna, gospodarcza i militarna muszą zostać zintegrowane. Terrorysty, upadające reżimy, broń masowego rażenia – to w równej mierze wyzwania polityczne, co militarne. Obrona ojczyzny zaczyna się za granicą, a troszczyć się o bezpieczeństwo trzeba zawsze, we własnym sercu i umyśle (...) Granice pomiędzy bezpieczeństwem wewnętrznym i zewnętrznym, policją i wojskiem, zapobieganie kryzysom oraz ich rozwiązywaniem, walka z kryminalną i finansową przestępczością, tropienie terroryzmu i radzenie sobie z upadającymi reżimami stają się sztuczne i niewyraźne”.

Akcesja Polski do NATO nie zakończyła procesu integracji z jego strukturami polityczno - militarnymi, gdyż jest to proces długotrwały i wymaga stałego zaangażowania wszystkich struktur oraz instytucji państwa. Udział w kolektywnym tworzeniu siły obronnej państw - członków Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oznacza, zgodnie z art. 3 Traktatu, utrzymywanie i rozwijanie przez państwa członkowskie indywidualnej i zbiorowej zdolności do odparcia zbrojnej napaści. Zobowiązuje to między innymi Polskę do prowadzenia przygotowań obronnych w wymiarze narodowym. Wymaga to przygotowania warunków formalno - prawnych i organizacyjnych do funkcjonowania kraju w sytuacji podwyższenia gotowości obronnej państwa, niezbędnych do wykonywania zadań w ramach obrony narodowej realizowanej na jego terytorium, a także na obszarze innych państw - będących członkami Sojuszu. Podkreślenia wymaga również konieczność implementowania dorobku prawnego Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w obszarze spraw dotyczących m. in. zasad pobytu wojsk obcych na terytorium innego państwa czy też planowania obronnego, w sposób zgodny z zasadami i procedurami przyjętymi w Sojuszu.

Zaprezentowane w niniejszym opracowaniu treści stanowią próbę przedstawienia problematyki przygotowań obronnych w Polsce, w aspekcie konieczności utrzymywania i rozwijania przez państwa członkowskie NATO indywidualnej i zbiorowej zdolności do odparcia zbrojnej napaści. Uwzględniając charakter problemu, należy pamiętać, że integracja Polski w NATO odbywa się zarówno w sferze obronności, jak i w kwestiach ekonomicznych, społecznych, prawnych i politycznych. Przyjęte zatem musiały być przez autora pewne ograniczenia nawiązujące do tytułu opracowania, co w konsekwencji doprowadziło do wyboru określonych priorytetów. Zasadniczą kwestią są prawne aspekty przygotowań obronnych, w kontekście powinności konstytucyjnych i zobowiązań sojuszniczych. Wynika z nich wiele zadań dla Polski w obszarze spraw dotyczących między innymi zasad pobytu wojsk obcych na terytorium innego państwa czy też planowania obronnego, w sposób zgodny z zasadami i procedurami przyjętymi w Sojuszu.

